

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

управління арештованим майном в рамках кримінального провадження є допущення працівниками прокуратури та органів слідства помилок в оформленні клопотання про арешт майна (в разі його схвалення судом) та неузгодженість законодавства щодо передачі в управління частини активів, корпоративних прав. На нашу думку, розв'язання вказаних проблем є на часі та, очевидно, стосується майнових інтересів як власників арештованого майна, так і держави. Відтак, прийняття необхідних заходів щодо їх попередження має бути прерогативою законодавців.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України № 4651-VI від 18.04.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1662>
2. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів : Закон України № 772-VIII від 10.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#n212>
3. Очільник АРМА розкрив особливості механізмів конфіскації російських активів. URL: <https://arma.gov.ua/news/typical/ochilnik-arma-rozkriv-osoblivosti-mehanizmv-konfiskatsii-rosiyskih-aktiviv>
4. Активи, передані АРМА під час війни: ТОВ «АЕРОК». URL: <https://arma.gov.ua/news/typical/aktivi-peredani-arma-pid-chas-viyni-tov-aerok>
5. Російську частку в одному із найбільших українських фармдистриб'юторів передали АРМА. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/rosiysku-chastku-uv-venta-ltd-peredali-do-upravlinnya-arma-novini-ukrajini-50262322.html>
6. Реєстр активів, на які накладено арешт в рамках кримінального провадження. URL: <https://arma.gov.ua/register-of-seized>

Ключові слова: активи, арештоване майно, управління арештованими активами, арешт майна у кримінальному провадженні, арешт російських активів, клопотання про арешт майна.

Key words: assets, seized property, management of seized assets, seizure of property in criminal proceedings, seizure of Russian assets, request for seizure of property.

МИХАЛЬЧУК АННА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
фахівець науково-дослідної частини*

СКАСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА ПРИЗОВОМ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ, НА ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД

Питання про скасування запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період є новим, актуальним та надзвичайно важливим в умовах повномасштабного вторгнення на територію нашої держави. Ст. 17 Конституції України передбачає: «Захист суверенітету і територіальної

цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу». Кожен свідомий українець розуміє можливі наслідки в разі невиконання цього обов'язку, тому обов'язок захищати Україну потрібно розглядати як право особи. У ч. 2 ст. 43-1 Кримінального Кодексу України зазначено: «Кожна особа має право на захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України...». Необхідним з практичної сторони є розгляд питання про проходження військової служби всіма можливими верствами населення, у тому числі підозрюваним, обвинуваченим, які під час досудового розслідування або судового розгляду тримаються під вартою.

Зміни до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), які пов'язані з можливістю ініціювати питання скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період або зміну запобіжного заходу з інших підстав підозрюваним та обвинуваченим, які бажають долучитися до захисту незалежності та територіальної цілісності України, були прийняті 15 березня 2022 року. КПК України було доповнено ст. 616, зокрема, у ч. 1 законодавець надав право підозрюваному, обвинуваченому звернутися до прокурора з клопотанням про скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період.

Разом з тим, згідно зі ст. 616 КПК України, установлений порядок вирішення питання про скасування запобіжного заходу містить деякі недоліки та прогалини, оскільки має недостатньо деталізовану й не до кінця продуману процедуру. Передбачено, що підозрюваний, обвинувачений має право звернутися до прокурора з клопотанням, а прокурор за результатами його розгляду має право звернутися до слідчого судді або суду. Це положення є неоднозначним з точки зору оперативності та ефективності. Можна вважати, що повноваження прокурора в цьому випадку є дискреційними, коли у межах, які визначені законом, уповноважена особа має можливість на власний розсуд обирати один з варіантів конкретного рішення. У КПК України зазначено про право, а не обов'язок прокурора звертатися з відповідним клопотанням до слідчого судді, суду, тому відсутні гарантії, що при розгляді заяви конкретного підозрюваного, обвинуваченого прокурор діятиме об'єктивно та неупереджено [1].

Для справедливих висновків необхідно проаналізувати справи в Єдиному державному реєстрі судових рішень, які стосуються положень ст. 616 КПК України. Дуже часто підозрювані, обвинувачені звертаються безпосередньо до суду в задоволенні клопотання про скасування обраного відносно особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та направлення для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період. Судді відмовляють керуючись формальними причинами: не дотримано порядок подачі такого клопотання до суду прокурором. Це наводить на думку, яка раніше була викладена, що прокурор діє з огляду на право звертатися

з відповідним клопотанням до слідчого судді, суду, тобто може нехтувати цими нормами з власних міркувань. Підозрювані, обвинувачені не завжди довіряють прокурору, як наслідок, вважають, що лише суддя зможе об'єктивно та справедливо розглянути клопотання.

Слід звернути увагу, що підозрюваний, обвинувачений, стосовно якого скасовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, має невідкладно, не пізніше 24 годин, з'явитися до відповідного територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП) за місцем реєстрації. У разі нез'явлення такої особи у зазначений строк прокурор подає клопотання про обрання стосовно неї запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Зважаючи на сказане, безсписним видається твердження, що особа, яка трималася під вартою, а потім протягом доби діє на власний розсуд, може не з'явитися до ТЦК та СП за місцем реєстрації, переховуватись, що унеможливить повторне застосування до неї запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Варто доопрацювати зазначену норму, передбачити повноцінний нагляд, наприклад, працівником слідчого ізолятора за особою протягом 24 годин з моменту скасування запобіжного заходу за положеннями ст. 616 КПК України. Це зменшить або зовсім унеможливить ризики пов'язані з нез'явленням особи до ТЦК та СП за місцем реєстрації.

Зазначене обґрунтовує актуальність звернення до аналізу таких проблемних питань діючого кримінально процесуального законодавства і формулювання позицій щодо їх вирішення. Положення ст. 616 КПК України є часто застосовувані на практиці в умовах повномасштабного вторгнення, а тому потребують деталізації та удосконалення.

Список використаних джерел:

1. Пеліхос Є. Як мобілізуватимуть підозрюваних у вчиненні злочинів. *Закон і Бізнес*. URL: <https://zib.com.ua/ua/print/150937.html> (дата звернення: 15.05.2023).

Ключові слова: запобіжні заходи, тримання під вартою, підозрюваний, обвинувачений.

Key words: measures of restraint, detention, suspect, accused.

Трясов Данило Андрійович	
Цивільний позов у кримінальному провадженні	373
Філімонов Микита Володимирович	
Використання цифрової інформації з відкритих джерел у кримінальному процесуальному доказуванні: постановка проблеми	377
Хімченко Олексій Сергійович	
Провідна роль прокуратури у забезпеченні законності у кримінальному провадженні в період дії воєнного стану в Україні	380
Шишацька Юлія Олегівна	
Форми залучення конфідентів до негласних слідчих (розшукових) дій	382
Шугалевич Ігор Васильович	
Щодо питання обов'язковості (необхідності врахування) постанов колегії суддів Верховного Суду.	384
Якових Євген Володимирович	
Актуальні проблеми управління арештованим майном (активами) в рамках кримінального провадження	388
Михальчук Анна Миколаївна	
Скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період	391
Підсекція 2	
Кримінологічні особливості протидії злочинності в умовах воєнного стану	394
Дрьомін Віктор Миколайович	
Кримінальні правопорушення і покарання: «кореляція невідповідності».	394
Дикий Олег Вікторович, Осадчий Богдан Валерійович	
Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем як корупційний злочин: теоретичний аспект.	397
Мандриченко Жанна Василівна	
Щодо деяких питань похідних кримінальних правопорушень і похідної злочинності на прикладі незаконного видобутку бурштину	400
Мельничук Тетяна Володимирівна	
Нелегальна транскордонна торгівля: «мули» та «мурахи» часів російської війни в Україні	403
Федчун Наталія Олександрівна	
Особливості детермінації необережних злочинів	405